

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Változtatási program: az EU fejlesztéspolitikájának hathatósabbá tétele és a harmadik országoknak nyújtott uniós költségvetés-támogatás jövőbeni megközelítése

(COM(2011) 637 final és COM(2011) 638 final)

(2012/C 229/26)

Előadó: **An LE NOUAIL MARLIÈRE**

2011. október 30-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Változtatási program: az EU fejlesztéspolitikájának hathatósabbá tétele; és a harmadik országoknak nyújtott uniós költségvetés-támogatás jövőbeni megközelítése

COM(2011) 637 final és COM(2011) 638 final.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Külkapcsolatok” szekció 2012. április 30-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2012. május 23–24-én tartott, 481. plenáris ülésén (a május 24-i ülésnapon) 146 szavazattal 60 ellenében, 30 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

Az EGSZB egyetértését és támogatását fejezi ki a két javaslattal kapcsolatban, ám hangsúlyozza, hogy a bejelentett célkitűzéseket mindenekelőtt úgy kell megvalósítani, hogy azok a támogatások végső kedvezményezettjeinek mindennapjaiban is megmutatkozzanak. Ennek érdekében a következőket javasolja:

1.1 A civil társadalom szervezeteit (ide tartoznak többek között a szakszervezetek, a szövetkezetek, a nem kormányzati szervezetek, valamint a munkaadói szervezetek – mindegyiknek megvannak a maga sajátosságai) ne csak az általános irányvonalak kijelölésébe vonják be, hanem az uniós finanszírozás felügyeletével és kiértékelésével kapcsolatos adminisztratív, diplomáciai és jogi eljárások támogatása és kiegészítése végett a projektek kiválasztásának, a végrehajtásnak és az eredmények kiértékelésének teljes folyamatába is.

1.2 Ha a szociális partnerekkel és a civil társadalom más szervezeteivel nem csupán konzultálnak, hanem be is vonják őket, profitálni lehet a szociális, gazdasági és környezetvédelmi tapasztalatokon alapuló szakértelmükből és az érintett polgárok önkéntes elköteleződéséből, ezzel pedig javulnak a reprezentativitás és a demokrácia kritériumai – a nyíltság, a bővítés, az átláthatóság, és a függetlenség (a felelősségvállalás célkitűzése).

1.3 E tekintetben a gazdasági és szociális tanácsok – ahol működnek ilyenek – igen értékes erőforrást jelentenek. Az EGSZB – különféle partnereivel: a harmadik szektorhoz tartozó szervezetekkel, a szakszervezetekkel és a munkaadói szervezetekkel együtt – mindeddig folyamatosan szerepet vállalt, bármilyen akadály merült is fel. Az európai közhatóságok tárgyalópartnereként lépett fel azoknak a küldöttségeknek az oldalán, amelyekkel kapcsolatban volt, így hidat képezett az intézmények, illetve a civil, szociális és gazdasági szervezetek között, és különféle helyzetekben felhívta az EU hatóságainak figyelmét arra, hogy jobban ügyeljenek az emberi jogok kérdésére.

1.4 **Jobban kellene ügyelni az egyensúlyra az egyfelől az európai civil szervezetekkel, másfelől a kedvezményezett országokkal folytatott konzultáció lebonyolításakor.** Feltétlenül el kell kerülni, hogy az európai fejlesztési politika eszközzé váljon, és ennek érdekében különösen ügyelni kell a nem állami szereplőkkel való fokozott konzultációra. ⁽¹⁾

1.5 Ha az ágazatok országos szintű összevonására kerül sor, mindenképp figyelembe kell venni az inkluzív és fenntartható növekedést elősegítő tisztességes munka menetrendjét. A szociális partnereket már a kezdetektől be kell vonni a politikai párbeszédbe, hogy garantálni lehessen a fejlesztési politikák iránti demokratikus felelősségvállalást, ami túlmutat a kormányzati felelősségvállaláson.

1.6 Az országok vagy országcsoportok közötti megkülönböztetésnek olyan releváns mutatókon kell alapulnia, mint például az ENSZ humán fejlettségi mutatója, hogy figyelembe vegye a szegénység enyhítését. Mindenesetre az úgynevezett „feltörekvő gazdaságok” országai esetében be kell vezetni a fokozatos megszüntetés stratégiáját.

1.7 A felelősségteljes kormányzásra és az emberi jogokra (a változási menetrend pillérére) irányuló uniós támogatást a fejlesztés olyan, emberi jogokon alapuló megközelítésének előmozdítására kellene fordítani, amelynek jellemzői: részvétel a politikai folyamatokban, demokratikus felelősségvállalás és a jogtulajdonosok helyzetének megerősítése; rendszerek az emberi jogok tiszteletben tartására nemzetközi megállapodáson alapuló kötelezettségvállalások során; illetve politikai koherencia az emberi jogok, a segélyek és a gazdaságpolitikák között.

⁽¹⁾ Lásd Az egyesülési szabadság a mediterrán partnerországokban című véleményt (HL C 211., 2008.8.19., 77–81. o.; előadó: Juan MORENO PRECIADO), valamint a jelen véleménny 3.13. pontját.

1.8 Az EGSZB mindazonáltal javasolja, hogy fordítsanak kiemelt figyelmet az alábbi ésszerűsítésekre, amelyek révén lehetővé válik az **állami és magántámogatások hatékonyabb átcsoportosítása**:

- mivel megfigyelhető, hogy azok az országok, amelyeknek a legnagyobb szükségük van a támogatásra, gyakran ugyanazok, mint ahol a korrupció legsúlyosabb formái előfordulnak, kiemelt figyelmet kell fordítani a korrupcióellenes intézkedésekre, a költségvetés-támogatási kifizetések esetén pedig konzultálni kell a nem állami szereplőkkel, a szociális partnerekkel, az emberi jogok területén aktív szervezetekkel és az európai hálózatokkal, és be kell vonni őket a prioritások meghatározásába, a nyomon követésbe stb.,
- a támogatási célkitűzések stratégiai újradefiniálásának központjában az ágazati témaköröknek kellene állniuk, ezek közül az EGSZB elsősorban a millenniumi fejlesztési célokat emeli ki. Különös figyelembe kell részesíteni a szociális ágazatokat, az oktatást – ideértve az egész életen át tartó szakképzést is –, az egészségügyet, az új információs és kommunikációs technológiák kifejlesztését és hozzáférhetőségét, a fogyatékkal élők jogait, az emberi és a munkához való jogokat, illetve a nőket érintő jogokat a szakmai és magánéletük, valamint a közösségi életben való részvételük során,
- a köztámogatás továbbra is alapvető fontosságú és szükséges a célországok fejlődéséhez. Mindazonáltal a tagállami és az uniós közvetlen támogatások hatékonyabb koordinációja érdekében a nem kormányzati szervezetektől és a magánszektorból származó támogatásokat is figyelembe kellene venni a koordinációs folyamatban, és esetükben is ugyanazokat a célkitűzések közötti koherenciára és az elszámoltathatóságra vonatkozó elveket kell alkalmazni,
- az EGSZB-t továbbra is aggodalommal tölti el, hogy a tagállamok többségét tekintve csökkenő tendenciát mutat a hivatalos fejlesztési támogatás, és hangsúlyozza, hogy a civil társadalmat szorosabban be kell vonni a költségvetés-támogatásról szóló döntésekbe.

1.9 Az EGSZB úgy véli, hogy **az Európai Bizottságnak partnerségre törekedve a lehető legjobban meg kellene erősítenie az európai és a kedvezményezett országok civil társadalmának közvetlen bevonását**. Ennek célja az emberi jogok, illetve a korrupció elleni küzdelem előmozdítása, valamint a hatástalan támogatás és a szociális problémák kockázatának csökkentése.

1.10 A tagállamokat kötelezni kellene arra, hogy közösségi kereten belül hangolják össze támogatásaikat. Az EU számára súlyos gazdasági válság összefüggésében az európai adófizetőket jobban fel kellene világosítani és tájékoztatni a támogatások céljairól, és lehetővé kellene tenni számukra, hogy véleményt mondjanak azokról; ahhoz pedig, hogy jobban lehessen őket támogatni, a nagyközönséget és a civil szervezeteknél dolgozó önkénteseket és alkalmazottakat célzó képzési intézkedések révén rendelkezésükre kellene bocsátani a megfelelő információkat.

1.11 Az EU-nak emellett képesnek kellene lennie arra, hogy jelentősen növelje a támogatás hatékonyságát azzal, hogy a

gazdasági, ipari és mezőgazdasági területen kiértékeli a gazdasági partnerségi, a társulási és a szabadkereskedelmi megállapodásokat *megkötésük előtt*, valamint a nyomon követésük keretében.

2. Bevezetés

2.1 Az Európai Bizottság „Az EU fejlesztéspolitikája az inkluzív növekedés és a fenntartható fejlődés támogatására – Az EU fejlesztéspolitikájának hathatósabbá tétele” című zöld könyvének (COM(2010) 629 final) folytatásaként terjeszti elő a tárgyban szereplő két javaslatot.

2.2 Új globális kihívásokkal szembesülve, közel a millenniumi fejlesztési célok megvalósításának 2015-ös céldátumához, valamint a következő többéves pénzügyi keret aktív előkészítése közepette – az EU a szakpolitikák, az eszközök és a felhasználandó erőforrások megfelelő kombinációját keresi ahhoz, hogy a fenntartható fejlődést szem előtt tartva hatékonyan és eredményesen vehesse fel a harcot a szegénység ellen. Az Európai Bizottság változtatási programot javasol, melynek célja, hogy megerősítse Európának a világ fejlődő nemzetei iránti szolidaritását ebben a küzdelemben.

2.3 Az EU már eddig is sokat tett a szegénység csökkentéséért, és különösen a millenniumi fejlesztési célok megvalósításáért. Ennek ellenére a világ számos táján még mindig súlyos szegénység uralkodik. Eközben az észak-afrikai és közel-keleti népi mozgalmak rámutattak: alapvetően fontos, hogy haladjunk a millenniumi fejlesztési célok felé. Az Európai Bizottság szerint az EU fejlesztési politikájának figyelembe kell vennie a fejlődő országok közötti egyre nagyobb különbségeket. Az EU-nak egyúttal megvan a lehetősége arra, hogy szorosabban együttműködjön a magánszektoral, az alapítványokkal, a civil társadalom szervezeteivel, valamint a helyi és regionális hatóságokkal, mivel ők is döntő szerepet játszanak a fejlesztésben. Az EU-nak és tagállamainak egységesen kellene kommunikálniuk és összehangoltan fellépniük, hogy jobb eredményeket érhessenek el, és javítsák az EU láthatóságát.

2.4 A jelenlegi gazdasági és költségvetési helyzetben alapvetően fontos annak biztosítása, hogy a segélyeket hatékonyabban, a lehető legjobb eredményeket elérve, valamint oly módon használjuk fel, hogy azok további finanszírozást generáljanak a fejlesztéshez.

2.5 A partnerországok vezetésével kialakított fejlesztési stratégiák formálják majd továbbra is az EU fejlesztési együttműködését a felelősségvállalás és a partnerség elvének megfelelően. Az EU nagyobb kölcsönös elkötelezettséget kíván kialakítani a partnerországokkal – ide tartozik az eredmények tekintetében való kölcsönös elszámoltathatóság is. A donorok koordinált tevékenységeinek keretében az országok szintjén folytatott párbeszédnek útján kell meghatározni, hogy az EU pontosan hol és hogyan lép fel. Hatékonyabb lesz az együttműködés a multilaterális rendszeren belül is.

2.6 Az Európai Bizottság ezenkívül 2011. december 7-én javaslatot fogadott el európai parlamenti és tanácsi rendeletre „a fejlesztési együttműködés finanszírozási eszközének létrehozásáról”,⁽²⁾ amely formális keretek közé helyezi a zöld könyvben javasolt iránymutatásokat és az alábbiakban vizsgált két közleményt.

⁽²⁾ COM(2011) 840 final – 2011.12.7., SEC (2011) 1469 és 1470.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB utal arra, hogy korábbi véleményeiben már számos olyan észrevételt tett, amelyek még most is helyénvalóak. Konkrétan az alábbiakról van szó:

— Az Európai Unió fejlesztési együttműködésének finanszírozási eszköze ⁽³⁾

— Európai kezdeményezés a demokráciáért és az emberi jogokért ⁽⁴⁾ – ebben a véleményben az EGSZB azt kérte, hogy kezdődjön intézményi elemzés „a civil társadalom szerepéről az Európai Unió külpolitikájában az emberi jogok témájában, valamint arról, hogy hogyan lehetne a civil társadalmat a legközvetlenebb módon bevonni ennek a politikának a végrehajtásába. A szervezett civil társadalommal való konzultációnak szisztematikusan meg kellene történnie minden stratégiai dokumentum kidolgozása előtt, beleértve az országspecifikus stratégiai dokumentumokat is. [...]”

3.2 Az EGSZB külön kiemeli, hogy támogatni kell az emberi jogokkal kapcsolatos célkitűzéseket, különösen a munkához való jogot, a férfiak és nők közötti egyenlőséget, a gyermekjogok védelmét és előmozdítását – ideértve a gyermekmunka felszámolását is –, valamint a szociális védelmet nélkülöző informális munkát tekintve (Lásd: Tisztességes munka, illetve ILO-egyezmények).

3.3 Még ha az 1. millenniumi fejlesztési célt (a mélyszegénység felszámolását) az Európai Bizottság támogatja is, az EGSZB megállapítja, hogy most még túl kevés jelentőséget tulajdonítanak a többi célkitűzésnek, pedig a párhuzamos végrehajtás kölcsönösen segíti a célok elérését. Például a 7. célkitűzés – a fenntartható emberi környezet – végrehajtása hozzájárulna a szegénység csökkentéséhez.

3.4 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy külön pénzügyi forrásokot kell rendelni a nemekhez kötődő kérdésekhez (3. millenniumi célkitűzés) a fejlesztési együttműködés keretén belül. Sajnálattal állapítja meg, hogy hiányosak az információk és az adatok, és nincs szisztematikusan nyomon követés sem, ennek következtében igen nehéz bármilyen – pozitív vagy negatív – hatást kimutatni a férfiak és nők közötti egyenlőség tekintetében. Ez jelentősen szűkíti annak lehetőségét, hogy politikákat fogadjanak el az okok ismeretében, illetve megfelelő stratégiákat és fellépéseket dolgozzanak ki az egyenlőtlenségek csökkentésére. A hatékonyság érdekében minden politikába be kell építeni a nemekkel kapcsolatos kérdéseket, ehhez pedig a pénzügyek és a támogatások előreláthatóságára is szükség van, különben esetleg az egész csak írott malaszt marad, és háttérbe szorul más, sürgősebbnek tűnő célkitűzésekkel szemben. ⁽⁵⁾

⁽³⁾ Az EGSZB véleménye: Az Európai Unió fejlesztési együttműködésének finanszírozási eszköze – A szervezett civil társadalom és a szociális partnerek szerepe. HL C 44., 2011.2.11., 123–128. o.; előadó: Giuseppe Antonio Maria Iuliano.

⁽⁴⁾ Az EGSZB véleménye: Európai kezdeményezés a demokráciáért és az emberi jogokért (EIDHR). HL C 182., 2009.8.4., 13–18. o.; előadó: Giuseppe Antonio Maria Iuliano.

⁽⁵⁾ A nők jogaival foglalkozó parlamenti bizottság jelentése a 2014–2020 közötti többéves keretről *Assessing Gender relevance of EU External Actions [a nemek jelentőségének felmérése az EU külpolitikái tevékenységében]* címmel.

3.5 A decentralizációt és az EU-képviseltek iránti bizalmat tekintve az EGSZB – a kapcsolattartó és nyomonkövetési csoportjain keresztül, valamint az EU Indiával, Brazíliával, az AKCS-országokkal stb. tartott kerekasztalain, valamint a földközi-tengeri térségre és a keleti szomszédokra irányuló folyamatokban való részvétele által – minden kiküldetése során találkozott európai delegációkkal. Megállapítja, hogy az európai delegációk által nyújtott támogatást ki kellene terjeszteni a helyszínen működő európai civil szervezetekre is, és ez az európai támogatási rendszer átláthatóságának is hasznára válna.

3.6 Az EGSZB egyetért a vizsgált javaslatokban foglalt célkitűzésekkel, ám néhány javaslatot fogalmaz meg a „költségvetés-támogatás” eszközével kapcsolatban, mivel tapasztalatai szerint a nagyközönség azt nem támogatja. A civil társadalom szervezeteinek, a szociális partnereknek és más szereplőknek a demokráciára, az átláthatóságra, a pazarlás elkerülését célzó nyomonkövethetőségre, a korrupcióra, az adóelkerülésre, a befolyásos pozícióval, illetve politikai, rendőri vagy katonai hatalommal való visszaélésre, valamint az egyéb kérdésekre vonatkozó javaslatait ⁽⁶⁾ jobban figyelembe kellene venni a programok tervezésekor és nyomon követésekor.

3.7 Először is teljes egészében el kell végezni az értékelést, ha el akarjuk kerülni, hogy nyolc év múlva (2014–2020-as időszakra szóló pénzügyi terv) ismételtlen arra a következtetésre jussunk, hogy az Európai Bizottság az értékelésében helyesen állapította meg, hogy az eredmények lesújtóak, és megpróbálta kiigazítani a helyzetet, figyelembe véve az új Szerződés által kijelölt feladatokat is, de közben továbbra is ugyanúgy járt el, azaz utólagos értékeléseket végzett, megerősítette a túlságosan részletekbe menő ellenőrzést úgy, hogy közben nem biztosított több emberi erőforrást, és nem vizsgálta meg a választott célcsoport helyességét (legyen szó szervezett hálózatokról vagy magánszemélyek csoportjáról). A támogatásoknál elsőbbséget kell élvezniük a leginkább kiszolgáltatott helyzetben levő társadalmi csoportoknak, akik hozzáférési problémákkal küzdenek; köztük a vidéki területek és a legkülső régiók társadalmi csoportjainak.

3.8 Másodsorú pedig azzal, hogy a támogatások mindkét oldalán (nyújtók és kedvezményezettek) a legnagyobb gazdasági szereplőknek kedvezünk, az emberi erőforrásba történő hosszú távú befektetés helyett a hatékonyság látszatát részesítjük előnyben.

3.9 Végül pedig a támogatások célkitűzéseinek értékelése terén az Európai Bizottságnak tisztáznia kell, és egyértelműen ki kell jelentenie, hogy támogatási programja hogyan kapcsolódik gazdasági partnerségi megállapodásainak és szabadkereskedelmi megállapodásainak tárgyalási céljaihoz és miben különbözik tőlük. Az egyértelműség hiánya itt nemcsak zavart és félreértéseket eredményez, hanem megakadályozhatja annak belátását is, hogy az ODA eddig nem járult hozzá kielégítő mértékben a millenniumi célok megvalósulásához, mivel a támogatási célok nincsenek összhangban az EU külpolitikájának többi részével, különösen a kereskedelempolitikával.

⁽⁶⁾ Az EGSZB véleménye az AKCS-országok fejlődését szolgáló regionális integrációról. HL C 317., 2009.12.23., 126–131. o.; előadó: Gérard Dantin, társelőadó Luca Jahier.

3.10 Így az EU egy olyan inkluzív növekedést ösztönözhetne, amely a zöld gazdaságra való áttérés irányába mutat, és amelynek középpontjában a humán erőforrás-fejlesztés, a tudástranszfer és -megosztás, illetve a szükséges technológiák megosztása áll. Azzal javíthatná támogatásainak hatékonyságát, hogy elemzi az általa kötött gazdasági megállapodások hatásait, és teljesen kiépíthetné a *demokrácia és az emberi jogok európai eszközét* ⁽⁷⁾.

3.11 Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a tagállamok GNI-jének 0,7 %-ára vonatkozó, a Párizsi Nyilatkozatban foglalt célkitűzés továbbra is mennyiségi célkitűzés marad, de számos tagállam már a 2008-as pénzügyi válságot megelőzően a „kevesebb, de jobb minőségű támogatás” jelszava mögé bújtt (Monterrey 2002, Johannesburg 2002). Az EU valamennyi tagállama hozzájárul európai vagy nemzetközi támogatási programokhoz, de idővel a társadalom széles rétegei már nem részesülnek az ígért gazdasági és környezeti előnyökből. Ezért helyre kell állítani a bizalmat – a támogatások terén éppúgy, mint a gazdaságban – a civil társadalom és a politikai, illetve gazdasági kormányzat között, északon és délen egyaránt.

3.12 A hatékony és összehangolt támogatásokhoz a tagállamoknak és az Európai Bizottságnak meg kell osztaniuk egymással a célkonvergenciával kapcsolatos erőfeszítéseket. Az uniós intézmények túl visszafogottak az egyes hozzájáruló tagállamok egyéni érdekeit tekintve. A kedvezményezett országok kormányai így ki tudták használni az uniós tagállamok gyakran eltérő gazdasági érdekeit, és ki tudták játszani egymás ellen a különböző támogatásfinanszírozásokat és az egyes kontinenseket (EU, G20-ak, OECD stb.).

3.13 Fontos, hogy intézkedéseket hozzunk a demokratikus folyamat támogatásához. Mindig egyensúlyra kell törekedni a szociális partnerekkel, illetve a többi civil szervezettel folytatott konzultáció között, hogy a visszhang pozitív legyen és a tematikus célok konkrétan megvalósuljanak.

3.14 Ezeknek a felvetéseknek a során figyelembe kell venni azt is, hogy maga az EU is viselni kénytelen egy olyan pénzügyi válság szociális következményeit, amely átterjedt a gazdaságra, majd a költségvetés, a szociális kérdések és a politika területére. A fejlesztési támogatás és együttműködés révén az EU-nak ösztönöznie kell a nyersanyag-felhasználás csökkentését, meg kell könnyítenie a technológiatranszfer, elő kell mozdítania a természeti erőforrásokat exportáló országok feldolgozóiparát, hogy ezzel is csökkentse ökológiai lábnyomát, és közben mérsékelje az éghajlatváltozás következményeit.

Üzleti környezet, regionális integráció és világszintű piacok

3.15 Ezzel kapcsolatban a busani konferencia eredményei nem mutatták, hogy az EU különös vagy szilárd meggyőződésre jutott volna a technológiatranszfer támogatásával, az éghajlatváltozás kapcsán a lakásviszonyok javításával vagy a közszolgá-

latások megerősítésével kapcsolatban. El kell ismerni, hogy az EU erőfeszítései elsikkadnak a rengeteg támogatás, illetve multi- vagy transznacionális gazdasági érdekek által vezérelt magánfinanszírozás között (amely a magánszektor fejlesztés melletti erős elkötelezettségének a jele), míg saját részesedése és hozzájárulása még mindig a hivatalos fejlesztési támogatások mintegy felét teszik ki.

3.16 Nemzetközi szinten néhány nagyvállalat, különösen az infrastruktúra, az építőipar, a vízügy, az agrár-élelmiszeripar, az energia stb. terén működők, előzetes megvalósíthatósági tanulmányokat biztosítanak a támogatásban részesülő kormányoknak, amelyek a jövőbeli befektetők meggyőzésére szolgálnak, és a kedvezményezett országok azon kötelezettségére hívják fel a figyelmet, hogy be kell tartaniuk az alapvető jogokat, a gyakorlatban is érvényesítve azokat, amikor komolyabb infrastrukturális beruházásokat kezdeményeznek. Előfordultak azonban olyan esetek, amikor a kedvezményezett ország helyi vagy nemzeti szintű kormányzati tisztviselői a pénzpiacra vitték a megkapott támogatást anélkül, hogy a teljes összeggel azoknak a projekteknek a megvalósulását segítették volna elő, amelyekre ezeket a pénzeket eredetileg kapták. A pénzeket „biztos helyen”, magánszámlákon helyezték el, európai pénzügyi központokban.

3.17 Az EGSZB is támogatja az adómegkerülés és a korrupció elleni küzdelem célját. Ebbe bele kellene hogy tartozzon a büntetékenyességekből vagy adómegkerülésből származó pénzmosás, a be nem jelentett munkavégzés vagy a kényszermunka, illetve a gyermekmunka keretében történő kizsákmányolás is. Az EU így jobban elérné azt a célt, hogy a többi támogatóval összhangban lépjen fel.

3.18 Az EU-nak ennek megfelelően arra kellene ösztönöznie tagállamait, hogy növeljék hozzájárulásait, de ennek kapcsán összehangoltan és integrált módon járjanak el. Konzultálnia kellene civil társadalmával is a célok helyességéről, hogy meggyőzze a tagállamokat arról, hogy a fejlesztési támogatás nem csupán a róluk kialakult képről és piaci részesedésekről szól. Elő kell mozdítania és segítenie kell a párbeszédet a különböző civil szervezetek, a szociális partnerek és a tagállamok között, bevonva ebbe a helyi és regionális szereplőket is. Erre mind az EU-ban, mind azon kívül sort kellene keríteni.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az 2010. szeptemberi Accrai Fórumtól kapott támogatáson felbuzdulva a civil társadalmi szervezetek elfogadták a fejlesztési hatékonyságára vonatkozó „isztambuli elveket”, melyek több mint 70 országban és ágazatban végzett hosszú konzultációs folyamat gyümölcseként születtek meg. Ezek az elvek a fejlesztés hatékonyságát szolgáló, 2011 júniusában elfogadott nemzetközi keretrendszer alapját képezik, amely megállapítja a civil társadalmi szervezetek gyakorlatai isztambuli elvek szerint való értelmezésének és azokhoz való hozzáigazításának kritériumait, a helyi és ágazati sajátosságok fényében. E folyamat keretében az EGSZB felkérést kapott az Európai Bizottságtól egy feltárási vélemény kidolgozására a civil társadalom részvételének

⁽⁷⁾ Lásd a 4. lábjegyzetet.

lehetőségeiről a fejlesztési illetve fejlesztési együttműködési politikákban, a strukturált párbeszéd keretein belül ⁽⁸⁾.

4.2 Az EGSZB fontosnak tartja a körülményt, hogy már zajlanak a fenntartható fejlődésről 2012 júniusában, Rio de Janeiróban rendezendő ENSZ-konferencia előkészületei.

4.3 Ezzel kapcsolatban emlékeztet a „Rio+20: a zöld gazdaság és a jobb kormányzás felé – Az európai szervezett civil társadalom hozzájárulása” ⁽⁹⁾ című EGSZB-velemény következtetéseire és ajánlásaira, valamint a közelmúltban kiadott, „Az EGSZB állás-pontja a fenntartható fejlődés témájában tartandó ENSZ-konferencia (Rio+20) előkészítéséről” ⁽¹⁰⁾ című kiegészítő véleményben szereplő üzenetre.

4.4 A Rio+20 ENSZ-konferencián a világ vezető politikusa-inak el kell kötelezniük magukat egy konkrét cselekvési terv mellett, amely a millenniumi célkitűzések megvalósulásának ellenőrzéséhez, a bolygónk korlátait tiszteletben tartó fenntartható fejlődéshez és a szegénység felszámolásához vezet (1. számú célkitűzés).

4.5 Az EGSZB külön hangsúlyozza, hogy a Rio+20 napirendjében kiemelt helyet kell kapnia a szegénység felszámolásának, valamint annak a célkitűzésnek, hogy mindenki elegendő élelemhez, tiszta vízhez és fenntartható energiához jusson hozzá. Annak előmozdítása, hogy a fejlődő országokban környezeti szempontból megfelelő helyi mezőgazdaság alakuljon ki, igen fontos szerepet játszik a szegénység elleni küzdelemben és az élemezésbiztonság javításában, továbbá elősegíti a gazdaságilag virágzó vidéki területek kialakulását.

4.6 Ami a magánszektorral illeti, támogatni kell a szociális partnerek (munkáltatói és munkavállalói szervezetek) szerepének, valamint a társadalmi párbeszéd jelentőségének elismerését számos partnerországban. A társadalmi párbeszéd létfontosságú a gazdasági, társadalmi és környezeti fejlesztési célkitűzések széles körű, demokratikus támogatottságának biztosításához, amelyet az UNDP és az UNEP is sürget (átmenet a környezetbarát gazdaság felé), valamint az alapvető munkajogi normák betartásához és a társadalmi igazságosság előmozdításához. A társadalmi párbeszéd és igazságosság megvalósításával a munkaadók és a munkavállalók képviselői maguk is hozzájárulnak a hatékony társadalmi, gazdasági és környezeti fejlesztési stratégiák meghatározásához, és megerősítik a konfliktusmegelőzést és a társadalmi stabilitást.

4.7 Fontos, hogy a magánszektor valamennyi érintett szereplője – a vállalati társadalmi felelősségvállalás elvei alkalmazásának és más hasonló kezdeményezéseknek a széles körű felhasználását ösztönözve – alkalmazza az ILO egyezményekben meghatározott munkaügyi elveket és normákat, melyek ellenőrzéséről az ILO által kidolgozott felügyeleti rendszernek kell gondoskodnia. A multinacionális vállalatoknak, különösen, ha

működésük valamelyik szakaszában állami támogatásban is részesültek, konkrét lépéseket kell tenniük annak érdekében, hogy betartsák az ENSZ „üzleti és emberi jogokra vonatkozó irányadó elveit”, amelyek a jogok védelmére, tiszteletben tartására és a jogorvoslatra vonatkozó ENSZ-keretrendszerbe illeszkednek, továbbá az ILO által a multinacionális vállalatokról és a szociális politikáról kiadott háromoldalú nyilatkozat elveit, az OECD által a multinacionális vállalatok részére kiadott irányelveket, valamint az ENSZ vállalatokra vonatkozó Globális Megállapodását (Global Compact). E vállalatok előtt ezenkívül nyitva áll a lehetőség, hogy alkalmazzák az IFC (Világbank) és az ILO között létrejött együttműködés keretében a teljes termelési láncra vonatkozó alapvető munkaügyi normák tekintetében összegyűjtött bevált gyakorlatokat.

4.8 A magánszektor támogatása előnyt jelenthet a fejlesztés szempontjából, de a fejlesztéshez nyújtott állami támogatás nem szolgálhat a magánszektor kockázatainak fedezésére, illetve nem helyettesítheti a közszolgáltatásokat. Ami a köz- és magánszféra partnerségeit (PPP) illeti, a hosszú távú szükségletek mélyreható elemzése alapján e partnerségeknek az érintett közösség szempontjából méltányos kockázatmegosztást, valamint a létrejött termékek és szolgáltatások hozzáférhetőségét és megfizethetőségét, illetve környezeti fenntarthatóságát kell lehetővé tenniük és biztosítaniuk. Valóban többoldalú megközelítés szerint kell működniük, és nem szolgálhatnak a közszolgáltatások privatizációjának eszközeként ott, ahol azok jól betöltik feladatukat, vagy csak tökéletesítésre szorulnak.

4.9 A célországok fenntartható fejlődésének létfontosságú szereplőiként a szociális gazdaság vállalkozásainak és szervezeteinek (a szervezeteket is beleértve) ki kell kérni a véleményét, és be kell vonni őket a célkitűzések meghatározásába, valamint támogatni kell őket azok megvalósításában, így fejlesztve potenciáljukat a támogatás illetve támogatás felhasználásának szereplőiként.

4.10 Afrika, Ázsia és Latin-Amerika számos országában, amelyek immár a „közepes jövedelmű országok” kategóriájába tartoznak, a szegénység még távolról sem szűnt meg, és egyre nő a szakadék a gazdagok és a szegények között. Különösen fontos, hogy a szegények 75 %-a továbbra is a közepes jövedelmű országokban él. Ez azt jelenti, hogy a demokratikus és méltányos társadalmak erős szociális partnerekkel közösen történő kiépítésének célkitűzése továbbra is aktuális marad a földrajzi programokban.

4.11 A fejlődő országoknak minden esetben jogosultnak kell lenniük a tematikus programok támogatására, melyeket ennek megfelelően meg kell erősíteni. E kérdéssel kapcsolatban enyhíteni kell azt a korlátozást, hogy országoként maximum három tematikus terület alkalmazható, a kedvezményezett államok kormányával, a magánszféra gazdasági és szociális szereplőivel és a civil társadalom egyéb szervezeteivel folytatott megfelelő egyeztetést követően.

4.12 Annak a politikai döntésnek, amely a „jobb módú fejlődő országok” támogatásának fokozatos leépítését irányozza elő, szintén a humán és a társadalmi fejlődés ENSZ által alkalmazott megfelelő mutatóin kell alapulnia, és az OECD keretében létrejött nemzetközi konszenzusnak megfelelően kell megvalósulnia, a belső egyenlőtlenségek csökkentésének jegyében.

⁽⁸⁾ Az EGSZB véleménye: A civil társadalom részvétele az Európai Unió fejlesztési, valamint fejlesztési együttműködési politikáiban, HL C 181., 2012.6.21., 28. o.

⁽⁹⁾ HL C 376., 2011.12.22., 102. o.

⁽¹⁰⁾ HL C 143., 2012.5.22., 39. o.

4.13 Az EGSZB támogatja azt a célkitűzést, hogy meg kell erősíteni a nemzeti szereplők súlyát és legitimitását a partnerországok költségvetési folyamatain belül, és úgy véli, hogy amennyiben hatékony, a költségvetés-támogatási intézkedésekre vonatkozó tényszerű és ellenőrizhető adatok közzététele jelentős előrelépést tehet lehetővé a támogatási és a millenniumi célkitűzések megvalósítása terén. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság ilyen irányú erőfeszítéseit.

Kelt Brüsszelben, 2012. május 24-én.

*az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*

Staffan NILSSON

MELLÉKLET

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Véleményéhez

A következő módosító indítványokat, amelyeknél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, elutasították:

14. módosító indítvány: 3.16. pont

~~Nemzetközi szinten a nagyvállalatok (különösen az infrastruktúra, az építőipar, a vízügy, az agrár élelmiszeripar, az energia stb. terén működők) ⁽¹⁾ likviditása esetenként túl nagy mértékben függ a hivatalos fejlesztéstámogatástól (ODA). Az előzetes megvalósíthatósági tanulmányok, amelyeket a támogatásban részesülő kormányokhoz juttatnak el, a jövőbeli befektetők meggyőzésére szolgálnak, és a kedvezményezett országok azon kötelezettségére hívják fel a figyelmet, hogy be kell tartaniuk az alapvető jogokat, a gyakorlatban is érvényesítve azokat, amikor komolyabb infrastrukturális beruházásokat kezdeményeznek. Előfordultak azonban olyan esetek, amikor a kedvezményezett ország helyi vagy nemzeti szintű kormányzati tisztviselői a pénzpiacra vitték a megkapott támogatást anélkül, hogy a teljes összeggel azoknak a projekteknek a megvalósulását segítették volna elő, amelyekre ezeket a pénzeket eredetileg kapták. A pénzeket „biztos helyen”, magánszámlákon helyezték el, európai pénzügyi központokban.~~

Indokolás

E pont nem tűnik világosnak és/vagy nem biztosít hozzáadott értéket a véleményhez. Az utolsó mondat nem egy általános problémát, hanem egy sajátos, egy vagy több személy által elkövetett bűncselekményt ismertet. Ennek a hozzáadott értéke több mint homályos.

A szavazás eredménye

Mellette: 57

Ellene: 137

Tartózkodott: 29

10. módosító indítvány: 4.8. pont

~~A magánszektor támogatása kulcsfontosságú előnyt jelenthet a fejlesztés előmozdításához szempontjából, de a fejlesztéshez nyújtott állami támogatás nem szolgálhat a magánszektor kockázatainak fedezésére, illetve nem helyettesítheti a közszolgáltatásokat. Ami a köz- és magánszféra partnerségeit (PPP) illeti, a hosszú távú szükségletek mélyreható elemzése alapján e partnerségeknek az érintett közösség szempontjából méltányos kockázatmegosztást, valamint a létrejött termékek és szolgáltatások hozzáférhetőségét és megfizethetőségét, illetve környezeti fenntarthatóságát kell lehetővé tenniük és biztosítaniuk. Valóban többoldalú megközelítés szerint kell működniük, és nem szolgálhatnak a közszolgáltatások privatizációjának eszközeül ott, ahol azok jól betöltik feladatukat, vagy csak tökéletesítésre szorulnak.~~

Indokolás

A kiegyensúlyozott megközelítés biztosítása.

A szavazás eredménye

Mellette: 96

Ellene: 126

Tartózkodott: 11

(1) A Világbank és az Európai Beruházási Bank kiválasztási kritériumainak reformjáig, de még napjainkig is, a megkezdett reformok ellenére.